

Volk? Anthropology, Folklore, Race and Nationalism in Inter-War Scotland, zaměřený především na (skutečný, ale i domnělý a značně politizovaný) vliv německé antropologie a etnologie na dobová skotská bádání. Vztah současných politických diskusí ohledně národních identit ve východní Evropě a jejich odrazu ve folklorních textech a artefaktech pak na pečlivě dokumentovaném materiálu ve svých příspěvcích dokumentovaly Darja Radčenko (Ruská prezidentská akademie národní ekonomiky a veřejné správy, Rusko) „*Make me some Russiano*“: *Economic Sanctions, Newslore and Marketing in Russia* a Tetjana Volkovičer (Národní akademie věd Ukrajiny, Ukrajina) *How Ukrainians Made a Russian Boy with Balalaika Play Bandura*. Pomyslným „vrcholem“ konference

pak byl příspěvek Terryho Gunnella (University of Iceland, Island) *Grimm Ripples: The Role of the Grimms' Deutsche Sagen in the Collection and Creation of National Folk Narratives in Northern Europe*, představující výsledky impozantního mezinárodního badatelského projektu.

Výroční konference The Folklore Society demonstrovala poměrně razantní posun, který britská (a irská) folkloristika zaznamenala v posledních letech, který se projevil především ve vzniku hned několika nových (či revitalizovaných) badatelských institucí, stále vitálnější diskusi s příbuznými obory (především sociální a kulturní historií a sociokulturní antropologií) a v neposlední řadě i v příklonu k aktuálním otázkám dnešní kultury a společnosti.

Petr Janeček (ÚE FF UK, Praha)

40. ročník American Indian Workshopu (AIW) – Obživa, udržitelnost, suverenita

Ve dnech 24.–27. 4. 2019 proběhl jubilejní 40. ročník největší evropské multidisciplinární konference týkající se severoamerických indiánů. V letošním roce se uskutečnila v Poznani pod záštitou Fakulty anglistiky Uniwersytet im. Adama Mickiewicza. Tématem konference byla obživa s důrazem na propojení s jejími proměnami v důsledku kolonizace a také s akcentem na suverenitu.

Ve dvou souběžných panelech vystoupilo přibližně čtyřicet pět přednášejících z řad akademiků a studentů mnoha oborů. V tomto ročníku dominovali zejména zástupci kulturních a literárních studií zaměřených na Severní Ameriku, historikové, dále etnologové, antropologové a letos s prezentacemi významně přispěli i zástupci indiánů, kteří jsou odborně činní a současně se podílejí na mnoha

rezervačních programech zaměřených na ekonomiku a revitalizaci.

Posledních pět let na AIW v hojnějším počtu jezdí Kumejajové (Kumeyaay) z Kalifornie a Mexika. Jeden z nich, rodilý mluvčí Stanley Ralph Rodriguez, zahájil konferenci s příspěvkem zabývajícím se pěstováním konopí a mechanismy státu Kalifornie, který se snaží tuto formu obživy regulovat. Kalifornie se v roce 2018 stala jedním z mála států v USA, kde je prodej marihuany pro rekreační účely povolen. Za velkého pobavení publika a přítomné kanadské ambasadorky Leslie Scanlonové (Kanada legalizovala marihuanu v roce 2018) Rodriguez líčil, jak se organizace ekonomiky kmene z krachujícího byznysu hazardních her a kasin pokusila přeorientovat na pěstování konopí. Po přednesení svého příspěvku musel Rodriguez okamžitě odcestovat na konferenci OSN týkající se revitalizace jazyků původních obyvatel. Následoval příspěvek Kumejaje Michaela Connollyho Miskwishe, který je jedním ze zakladatelů prvních kmenových agentur zaměřených na ochranu životního prostředí v USA a současně významným reprezentantem Národního kongresu amerických indiánů. Ve svém vystoupení jasně poukázal na dopady daňové politiky v zabraňování rozvoji podnikání indiánských skupin v Kalifornii.

Hlavními řečníky této konference byli: Lisa Brooksová, profesorka americké a indiánské literatury

a spisovatelka, která má abenakijské a polské kořeny, Diane Strandová z Champagne a Aishihik komunit z Yukonu, ředitelka místního oddělení služeb a Odboru jazyka, kultury a dědictví, a Robert Keith Collins, antropolog a vedoucí Indiánských studií v San Francisco State University. Lisa Brooksová akcentovala geografickou perspektivu Nové Anglie ve smyslu mapování oblasti z perspektivy původních obyvatel a jejich názvosloví. Upozornila na důležitou roli žen při zahradničení a jejich vlastnických práv při počátcích kolonizace. Diane Strandová hovořila o projektu Dan Ké (Naše cesta), jehož snahou je dekolonizace komunity. Ta má proběhnout formou revitalizace (obnovou kulturních tradic), podpory vzdělání příslušníků komunity (v současnosti komunita hradí či do vysoké míry přispívá k úhradě vysokoškolského studia jejích členů) a vytváření podmínek pro podnikání. Diane Strandová uvedla, že ujednání Yukonu týkající se vypořádání nároků na území patří k nejlepším dohodám uzavřeným mezi zástupci původních obyvatel a Kanadou. Způsoby, kterými popisovala plánovaný dekolonizační proces, však spíše kopírovaly administrativní proces dominantní společnosti, než by přinášely zásadní procesuální změny.

Skvělou přednášku prezentoval Robert Keith Collins, který se dlouhodobě zabývá identitou lidí s indiánským a černošským půvo-

dem. Vycházel z Irvinga Hallowella a jeho kritiky akademiků, že se při studiu kontaktů mezi evropskými přistěhovalci a původními obyvateli zabývají pouze případnými pozdějšími dopady kolonizace na indiány, ale nestudují vzájemné interakce a jejich výstupy opačným směrem. Ve svém příspěvku perfektně demonstroval vlivy společenství na evropské a africké přistěhovalce zejména v kontextu obchodování s tabákem, tlumočení a formování materiální kultury.

Jednotlivé paralelně probíhající sekce se týkaly ekonomik a suverenity původních obyvatel v sekcích zaměřených na literaturu, produkci umění a jeho komodifikaci, subsistenci v arktických oblastech (v němž vystoupil mimo jiné i Ukjese van Kampen, který týden před konferencí přednášel na Univerzitě Pardubice o mýtech a klanovém systému původních obyvatel Yukonu), vzdělání, nároků na území a politiku identit, lakrosu a ekonomiky, témat suverenity, udržitelnosti a těžby. Jedna sekce byla věnována i vzpomínkám na počátky American Indian Workshopu. O počátcích této konference pohovořil Christian Feest a Naila Clericiová.

Součástí konference bylo také promítání dvou filmů. Jedním byl propagační snímek Casa Guatemala vytvořený Kulczyk Foundation, jehož snahou je získat sponzory pro rozvojový projekt umožňující chudým guatemalským dětem

přístup ke vzdělání. Po něm následovala diskuse o roli neziskových organizací a jejich aktivitách mezi původními obyvateli. Druhý snímek – dokumentární film *Tatanka vs Montana* (režie Claudio Duek, 2016) – byl okomentován jedním z jeho aktérů Goodem Shieldem Aguilarem (Oglala/Paqua Yaki). Tento film se zabývá zimním přesunem bizoních stád z Yellowstonekého parku do nížin Montany, při němž dochází ze strany místních farmářů s podporou státu Montana k značnému snižování počtu zvířat. Good Shield Aguilar je umělcem, proto v rámci společné konferenční večere proběhl jeho koncert a vyprávění. Diane Strandová v rámci večera také předvedla zpěvy a tance Tušonů (Tutchone) z Yukonu, které jsou pravidelně procvičovány v rámci revitalizačních programů.

Na letošní konferenci byla po delší době vyšší účast akademiků ze střední Evropy, ale bohužel pouze Poláků. Za ČR byla letos přítomna pouze autorka této zprávy s příspěvkem zaměřeným na lakros a ekonomiku. Každoročně se potvrzuje, že náklady na participaci na mezinárodních konferencích bez grantové podpory jsou pro akademiky ze střední Evropy důvodem k neúčasti. Tématem 41. ročníku AIW bude Voda a její podoby v perspektivě původních obyvatel a prostor bude mít i současný výzkum, který se k tématu vztahovat nemusí. Příští ročník zaštití Institut für Ethnologie z Ludwig-Maximili-

ans-Universität v Mnichově v termínu 1.–4. 4. a po několika letech se tak místo kateder amerikanistiky a anglistiky stanou hlavními orga-

nizátory opět etnologové. V roce 2021 se bude konat AIW na Kypru a rok poté v Lucembursku.

Lívia Šavelková
(KSKA FF, Univerzita Pardubice)

Hľadanie indiánskej Ameriky – tretí ročník česko-slovenské amerikanistické konferencie

Ve dnech 11.–12. 2. 2019 proběhla na *Univerzite sv. Cyrila a Metoda v Trnave* konference zaměřená na původní obyvatelé Ameriky. Jednalo se o třetí setkání převážně slovenských i českých badatelů, kteří se zabývají indiány Severní, Střední a Jižní Ameriky z různých perspektiv. Konferenci letos opět zorganizoval Radoslav Hlúšek spolu s Adamem Uhnákem z *Katedry etnologie a mimoeurópskych štúdií Filozofickej fakulty UCM* ve spolupráci s *Centrem mezoamerických štúdií Filozofickej fakulty Univerzity Komenského* v Bratislavě. Akce se zúčastnili zástupci především z řad etnologů, religionistů, archeologů, historiků a antropologů.

Letos byl největší počet příspěvků věnován oblasti Mexika a Guatemaly, a to převážně ve vztahu k Mayům. Milan Kováč z *Katedry porovnávej religionistiky Filozofickej fakulty Univerzity Komenského* zasvětil přítomné do využívání moderních technologií při výzkumu hospodaření Mayů v příspěvku *Letecké laserové scano-*

vanie pralesa v oblasti Uxactúnu, Guatemala – od objavu inovatívnych poľnohospodárskych techník k zmenám definície hustoty mayského obyvateľstva. Informoval o tom, že díky použití těchto technologií se podařilo v guatemalském Peténu najít více než sedmdesát nových osídlení na ploše 160 km². Poukázal, že demografické změny v této oblasti byly do značné míry propojeny se způsobem zavlažování, respektive odvodňování. Mayové a jejich kodexy byly předmětem příspěvků Jakuba Špotáka a Nikol Quardové (Center for Mesoamerican Studies, Bratislava) – první se zabýval přírodními úkazy znamenými v těchto kodexech a druhý fenoménem *T'zih haabu* – úvodního glyfu mayských kalendářních zápisů. Zuzana Kostičová z *Husitské teologické fakulty Univerzity Karlovy* nabídla velmi zajímavou, teoreticky orientovanou přednášku s titulem *Proměny diskurzu elitní mayistiky: Eliadovy teorie, neošamanismus a New Age*, v níž analyzovala používání Eliadeho